

Solar Keymark

Ett steg mot billigare och bättre solvärmesystem

En ny europeisk kvalitetsstämpel för solvärmeprodukter, Solar Keymark, är under utveckling. Detta gemensamma certifieringssystem syftar till att en provning utförd i ett europeiskt land skall räcka för att sälja produkten i hela Europa. Därmed blir det enklare och billigare för en tillverkare att utöka sin marknad. En ökad konkurrens leder i sin tur till bättre och billigare produkter.

Det huvudsakliga målet är att vägleda konsumenterna till investeringar i effektiva och högkvalitativa produkter. På så sätt kommer allmänhetens förtroende att stärkas för solvärmeprodukter och försäljningen att öka. Ett viktigt steg mot ett ekologiskt och hållbart samhälle.

Solar Keymark är ett frivilligt europeiskt kvalitetsmärke som förvärvas genom testning enligt en Europeisk standard. En Keymark-märkt produkt kan också vara märkt med andra certifikat t ex P-märkning. Märkningen betalas av tillverkarna och en grundförutsättning för att den ska komma till stånd är att den efterfrågas av marknaden. Utvecklingen av Solar Keymark sker i ett EU projekt som förutom att bestämma kraven för märkningen också har etablerat ett nätverk för testlaboratorier i Europa. Syftet med nätverket är att så många som möjligt ska bli godkända för att utföra de tester som krävs.

Projektets mål

Den långsiktiga målsättningen med projektet är att priserna på solfångarprodukter skall minska med 20 procent. Försäljningen av produkterna skall öka med 50 procent och antalet märken av produkter skall minska med 20 procent. Det senare eftersom företag som gör låg-kvalitativa produkter med låg prestanda kommer att slås ut från marknaden.

Små och medelstora företag

I Europa finns över 300 små och medelstora solprodukttillverkare som tillsammans satsar över 10 000 människor. Det har hittills installerats 7 miljoner m² solfångararea vilket motsvarar ca 20 m² per 1000 invånare. Solfångarprodukter reducerar idag utsläppen av koldioxid med 1,4 miljoner ton årligen vilket motsvarar 450 ton olja. För att vi skall få ett framtida hållbart samhälle så är det mycket viktigt att dessa bespa-

En målsättning med Keymark är att det bara ska behövas en certifiering för att kunna sälja solfångarprodukter i hela Europa.

ringssiffror kommer att öka. De små företagen har små investeringsmöjligheter och för att det skall vara möjligt att öka användningen av solfångare så krävs det att branschen får lite hjälp på vägen.

Att bryta den onda cirkeln

Fram till idag har flera länder haft ett eget certifieringssystem som är baserat på nationella krav, om de har haft något alls. Detta innebär att för en tillverkare eller leverantör som vill utvidga sin verksamhet för att täcka en större del av den europeiska marknaden så krävs det ett flertal tester och ett flertal olika certifikat. Därmed ökar kostnaderna vilket gör att det blir mycket svårt att hålla marknadsmissa priser som kan konkurrera med andra solfångare. Alternativet är att stanna på den nationella marknaden vilket ger små serier som resulterar i dyra produkter med svårigheter att konkurrera framförallt med alternativa produkter. Ett tredje alternativ är att inga tester utförs vilket resulterar i låg-kvalitetsprodukter med låg prestanda och färre sålda produkter. För

att bryta denna onda cirkel behövs ett europeiskt certifieringssystem som baseras på gemensamma provningsstandarder och syftar till att en provning utförd i ett europeiskt land skall räcka för att sälja produkten i hela Europa.

Märket Keymark

Keymark är ett CEN/CENELEC europeiskt märke och det innehas av the European Committee for Standardization som huvudsakligen arbetar med att etablera EN-standarder på begäran av tillverkare eller marknaden. Märket Keymark är en relativt nyetablerad symbol som idag finns i 19 Europeiska länder. Arbetet med märket startade 1992 och sedan 1998 har mängder av elektriska hushållsprodukter och andra elektriska produkter märkts med märket t.ex. tvättmaskiner, kylskåp, luftkonditionering, radiatorer osv. Endast ett fåtal produkter som testas enligt CEN standarder, dvs icke elektriska produkter, har hittills varit aktuella för att få ett Keymark certifieringssystem. Keymark för isoleringsmaterial är en av de första att bli färdigt och vi kan förvänta oss att mycket

snart få se de första märkta produkterna ute på marknaden.

Ett stort europeiskt projekt

ESIF, en av solvärmeindustriens branschorganisationer, har initierat hela projektet med att utveckla Solar Keymark. Projektet startade 2001 och är ett EU-Altener-projekt vilket innebär att det till stor del finansieras av EU eftersom projektets syfte faller inom EUs miljömål och målsättningen att stödja små och medelstora företag som har svårt att klara stora investeringar. Redan 1995 påbörjades dock arbetet med att ta fram nya EN-standarder för solfångarprodukter. Dessa standarder harmoniserades på europainivå år 2001, d v s alla deltagande länder har accepterat standarderna. Idag deltar 12 testinstitut från 11 olika länder i projektet men även Belgien planerar att gå in i projektet. I praktiken innebär

Det finns vissa skillnader mellan Keymark och dagens P-märkning. En P-märkt produkt har genomgått alla tester för Keymark och därtill materialtester. Det kan däremot tillkomma för Keymark extra krav på dokumentation och egenkontroll.

det att alla aktiva laboratorier inom området deltar. Även ASTIG som är den andra etablerade branschorganisationen deltar i projektet. Projektet beräknas vara färdigt till hösten nästa år då det skall vara möjligt att få märkning med Solar Keymark. En utvärdering om hur lyckat pro-

jektet har varit kommer att göras 2005.

SP ansvarar för solfångare

I projektet utarbetas ett koncept ett så kallat "Märk Schema" som innehåller regler och tillvägagångssätt för att genomföra en märkning. Det är dock viktigt att så många testlaboratorier som möjligt kommer att bli ackrediterade för att utföra testerna så att det går lätt att få en certifiering. Därför ingår det i projektet att etablera ett nätverk för testinstitut där man utbyter erfarenheter för att underlätta ackrediteringen. SP har i projek-

tet huvudansvaret för nätverket av testinstitut för solfångare. Hittills har över hälften av laboratorierna blivit ackrediterade för att utföra provning på solfångare. Mycket av arbetet här gäller inarbetning av den nya QDT-metoden (Quasi-dynamik-metoden) som är en metod som utvecklats i Sverige. Med den metoden kan man göra prestanda tester utomhus även om vädret inte är fullständigt soligt under hela provtiden. Förutom solfångare behandlas fabriksbyggda system, dvs hela systemet med varmvattenberedare och solfångare. Marknadsföringen av själva keymarksystemet är också en viktig ingående del. Främst är den riktad till tillverkare och leverantörer och i andra hand till kunden/konsumenten. Tanken är att de nationella märkningar av solvärmeteknik som finns i dag skall fungera som draghjälp åt Keymark som om det blir framgångsrikt troligen kommer att ersätta dessa märkningar på längre sikt.

Egenkontroll hos tillverkaren

Förutom att produkten skall testas enligt en EN standard så skall leverantören eller till-

forts. på sid 40

Solenergi

Vi är inte rädda för exotiska lösningar!

ZW

Energiteknik

Box 137
611 23 Nyköping
Tel 0155 20 30 80
Fax 0155 28 25 45
zinko@algonet.se

forts. från sid 39

verkaren ha en egenkontroll som säkerställer att produkten fortsätter att tillverkas med samma höga prestanda. Egenkontrollsystemet skall vara ett kvalitetssystem enligt ISO9001 eller ett motsvarande certifierat system.

SP:s produktcertifiering kallas P-märkning

P-märkningen är också en frivillig produktcertifiering som omfattar ett stort antal produkter bl a på energisidan. Den har använts för certifiering av solfångare sedan 1990. De regler som gäller för P-märkning har tagits fram tillsammans med branschen ge-

nom SEAS (Svenska solenergiföreningen). Totalt har ca 15 solfångare P-märkts sedan dess. Dock har en del hänt under åren och P-märkningsreglerna har nu skrivits om och fått en ny skepnad. Dels är det de nya europa-standarderna som har gått igenom och arbetats in i reglerna. Dels har flera tillverkare fått nya produkter med nya material. En ny metod för materialprovning har därför utarbetats och införts i reglerna.

De nya reglerna innebär dessutom att fler produkter kan rymmas inom samma certifikat vilket gör märkningen mer flexibel. P-märkningen

omfattar både svensk tillverkning och import och gäller för oglasade och glasade solfångare samt vakuumsolfångare.

P-märkt idag, Solar Keymark imorgon

Den stora skillnaden mellan Keymark och P-märkning är materialtesterna som tillkommer i P-märkningen. Detta innebär att en P-märkt produkt har genomgått alla tester som behövs för Keymark. Det kan dock tillkomma extra krav och dokumentation, t ex att kraven är lite tuffare på egenkontrollen för Solar Keymark. Svenska produkter som P-märkts enligt de nya reglerna

bör alltså ligga bra till för Europalansering när Solar Keymark väl börjar användas.

Genom att P-märkningen av solfångare är väl etablerad är förutsättningarna också goda för att marknadsföra Solar Keymark i Sverige. Det svenska bidraget till en sund och kraftigt växande marknad för solvärme blir därmed säkert något att räkna med!

Åsa Wahlström och Peter Kovacs, SP Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut

För mer information:
<http://www.solarkeymark.org/>
<http://www.sp.se/energy/sv/teknikomraden/solenergi.htm>